

SAMLENDE OG ENHETLIG

Grafisk profilprogram for den norske frimurerorden

Det foreligger en omfattende innstilling fra Informasjonsdirektoriet. Innstillingen dreier seg om et grafisk designprogram som skal bidra til å tydeliggjøre Ordenen og skape en enhetlig og samordnende visuell profil, både innad i Ordenen og utad mot samfunnet. For å oppnå dette skal designprogrammet være styrende for alle visuelle kommunikasjonsmedier og for alle ledd i Ordenen. Programmet skal også være et effektivt hjelpemiddel for Ordenens embetsmenn.

Innstillingen er på til sammen 108 sider som omfatter følgende hovedpunkter:

- Mål og overordnede premisser
- Hensikt
- Omfang
- Visuelle symboler
- Heraldikk

Detaljer som er omfattet i innstillingen

- Ordenens visuelle grunnelementer
- Våpenskjold, Frimurerkors og signaturer
- Signaturer for alle enheter
- Den Norske Frimurerordens signaturer
- Forskningsloggen
- Den Norske Store Landsloges signaturer og signaturer for Kapitel Broderforeninger og Kapitel Frimurergruppe
- Provinciallogenes signaturer og signaturer for Kapitel Broderforeninger og Kapitel Frimurergruppe
- Stewardslogenes signaturer
- St. Andreaslogenes signaturer og signaturer for Deputasjonsloger, St. Andreas Broderforeninger og St. Andreas Frimurergrupper

- St. Johanneslogenes signaturer og signaturer for St. Johannes Broderforeninger og St. Johannes Frimurergrupper
- Signaturer for andre enheter
- Andre frimureriske symboler
- Skrift og typografi (Garamond og Agenda/Calibri)
- Fargeprogram
- Om bruk av farger i Ordenen
- Heraldiske farger i ulike fargesystem (NCS, PMS, CMYK, RGB m.fl.)
- Bruksfarger i ulike fargesystem

Det er Petter T. Moshus (X) som har profesorkompetanse på dette feltet som har ledet nybrottsarbeidet og ført innstillingen i pennen. Med seg i arbeidet har han grafisk designer Magne Benno Hopp (IV/V).

Br. Moshus har en 4 siders CV som det vil føre for langt å referere her, men la oss bare nevne at han satte sitt preg på De olympiske Vinterleker på Lillehammer og senere har preget andre Olympiader i tillegg.

Moshus har omfattende erfaring fra Norge og fra internasjonalt arbeid på det

grafiske visuelle felt. Den Norske Frimurerorden setter stor pris på at man har fått nytte godt av Moshus faglige dyktighet. På samme måte har Ordenen på mange ulike områder gjennom tidene hatt nytte av brødrenes faglige dyktighet og innsikt. Uten denne verdifulle kompetanse hadde Den Norske Frimurerorden neppe kunnet fremstå med den verdighet som den gjør i dag.

Frimurerbladet har sett gjennom innstillingen slik den foreligger sommeren 2010. Den vil på ulike sett komme til å prege hele Den Norske Frimurerorden og hver enkelt av oss i fremtiden.

Vi har bedt Petter Moshus gi en redegjørelse for programmets bakgrunn og hovedpunkter, gi noen eksempler på den forvirring som eksisterer i dag og hvordan dette vil bli forbedret samt fortelle hvordan programmet vil bli en hjelp, forbedring og effektivisering for de embedsmenn som blir berørt av ordningen. Petter Moshus beskriver det i det følgende.

Samlende og enhetlig

Hvorfor Ordenen behøver et grafisk profilprogram

Magne Benno Hopp (t.v.) og Petter T. Moshus

Vår Orden er rik på symboler. Dette finner vi alle både interessant og utfordrende.

Noen av symbolene bruker Ordenen både innad og utad som visuelle bærere av vår identitet. Utad gjelder det først og fremst våpenskjoldene og den sammenhengen de blir satt i med fargebruk og navnetrekket til de ulike logene.

Verdighet, enhet, høytid og kvalitet er blant de verdier som skal prege Ordenen.

Når man ser på bruken av våpenskjoldene kombinert med navnetrekk, blir det fort klart at den er langt fra enhetlig. Her har nok mange tilfeldigheter og personlig smak vært rådende.

Er det verdig å brodere et stort våpenskjold i farger på servietter som man skal tørke bort matrester rundt munnen med, er det høytid når våpenskjoldet gjengis på gulvtepper og matter man tørker av føttene på?

Jeg ble bedt av Ordenen om å se på vår visuelle identitet utad for å oppnå større samordning. En enhetlighet i vårt visuelle uttrykk er med på å skape tillit og troverdighet både innad og utad. Prosjektet som arbeider med dette vil jeg betrakte som et oppryddings- og opplysningsprosjekt. Rydde opp i de mange visuelle dialekter som finnes og bidra til å skape en forståelse og holdning hos brødrene til verdig bruk av

Samling av de mange varianter av skjold og typografi i dagens brevhoder.

våre utadrettede symboler. Resultatet av ryddeprosessen skal være et uttrykk for kvalitet, tradisjon og samtidig virke i tiden. Det skal nedfelles i en håndbok som blir tilgjengelig for alle enheter i Ordenen. Håndboken skal være styrende for all utforming og innkjøp av profilerende elementer fra Ordenen på alle nivåer.

Designhåndbok.

Et av grepene i denne prosessen er å høyne verdien og høytideligheten i bruken av våre våpenskjold. De skal ikke klistres på objekter i hytt og pine som om de var kommersielle varemerker. De skal rage øverst og midtstilt på de formelle objekter der de benyttes. Skjoldene skal plasseres i midtaksen. De skal gjengis i de korrekte heraldiske farger, eller der dette ikke er mulig, i sort omrissetegning som inne i matrikkelen. For å holde på verdigheten skal skjoldene ikke gjengis i små størrelser, eller i materialer som gjør at de ikke er godt lesbare.

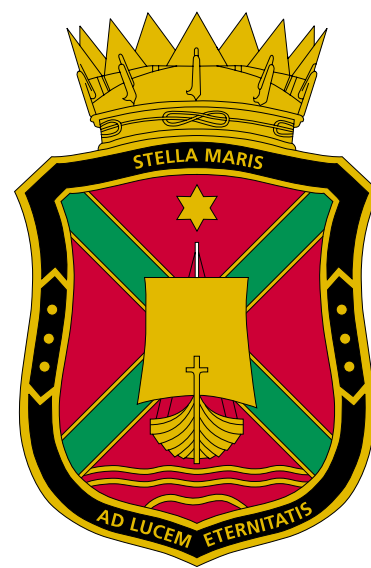
Som en del av oppryddingsprosjektet er alle våpenskjold rentegnet på nytt slik at detaljer som tidligere var utydelige nå står klart frem. Skjoldene er lagret digitalt i en form som gjør at de kan forstørres "uendelig" uten å tape kvalitet og også i et dataformat som passer for "Word" og daglig bruk. Br Magne Benno Hopp har hatt ansvaret for dette historiske arbeidet som er godkjent av Heraldicus Magnus.

Johannessalen som demonstrerer midtakse og viser skjold over alter.

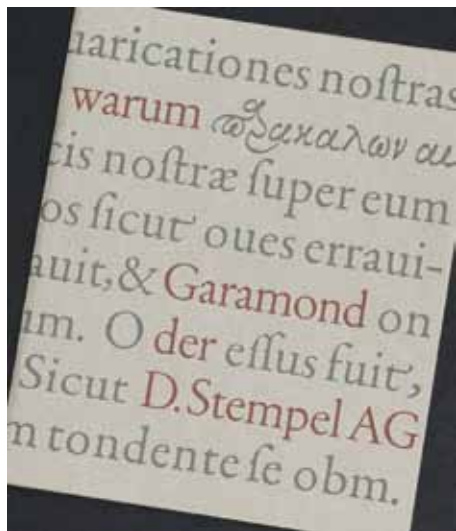

I mange sammenhenger er det behov for å identifisere Ordenen eller en loge på en mindre formell og mer hverdagslig og robust måte enn ved bruk av våpenskjold. Prosjektet valgte å foreslå for OSM å benytte tempelkorstet til dette – og i denne sammenheng kalle det Frimurerkorset slik det ble gjort på første innside i matrikkelen for 2010 og slik det brukes på flagg utenfor logebygninger. Broderforeninger og Frimurergrupper skal benytte dette symbolet.

Skjold før og etter rentegning .

Et annet grep for å oppnå en enhetlighet for alle enhetene i ordenen var å utforme en felles typografi (skriftbruk) for alle. Til hovednavnet for en loge blir dette satt i store bokstaver i den klassiske skriften Garamond, en fransk renessanseantikva fra 1540 tallet, ikke ulikt det skriftbildet som står på glassflaten over hovedinngangen til Stamhuset.

Lange logenavn byr på en formgivingsmessig utfordring. Denne ble ikke mindre da prosjektet gikk inn for ikke å benytte andre forkortelser en "St." En grunn til dette er at navn skal være forståelig også for publikum utenfor Ordenen. Vi valgte å sette begrepene St. Johanneslogen og St. Andreaslogen i mindre størrelse, og i en enklere skrift enn hovednavnet. Dette er en typografisk løsning som også benyttes til å skrive undertittelen til broderforeninger og frimurergrupper.

Typografiske signaturer for det lengste logenavnet og korteste:

ST. JOHANNESLOGEN
HALVDAN SVARTE TIL DET
GYLDNE SVERD

ST. ANDREASLOGEN
AGDER

ST. JOHANNESLOGEN
GUSTAV TIL DEN
LEDEDE STJERNE

ST. JOHANNESLOGEN
GUSTAV TIL DEN
LEDEDE STJERNE

ST. JOHANNESLOGEN
GUSTAV TIL DEN
LEDEDE STJERNE

Eksempler på alle signaturvarianter for en St. Johannesloge.

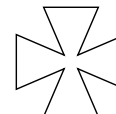
Et tredje nivå etter våpenskjold og frimurerkors er en ren typografisk signatur. Det betyr at man bruker navnet på enheten slik den står under våpenskjold og frimurerkors alene. Dette hierarki av identitetsmerker skulle dekke alle behov og bidra til en samlet og enhetlig visuell profil for hele Ordenen.

Det er laget grafiske løsninger for hvordan Ordenens Stormester, Ordenens høyeste embetsmenn og Ordførende mestre skal markeres på brevark mv samt for direktoriene i Ordenen sentralt.

Det som vanligvis kalles firmamerke eller logo kaller vi i sammenheng med det grafiske profilprogrammet til Ordenen for

ST. JOHANNESLOGEN
GUSTAV TIL DEN
LEDEDE STJERNE

ST. JOHANNESLOGEN
GUSTAV TIL DEN
LEDEDE STJERNE

ST. JOHANNESLOGEN
GUSTAV TIL DEN
LEDEDE STJERNE

Ordførende Mester

logenes "signaturer". Hver loge har tre hovedtyper signaturer til hvert sitt bruk: Den offisielle signatur som består av våpenskjold og logens navn i en spesiell typografi (ordmerke), frimurerkors-signaturen som består av frimurerkors og ordmerket, samt den typografiske signatur som kun består av ordmerket.

Den offisielle signatur og frimurerkors-signaturen finnes også i sort-hvitt utgave som sort omrissetegning.

Ordførende Mestre og overordnede funksjoner sentralt i Ordenen har egne undersignaturer plassert under signaturene som beskrevet ovenfor.

En annen hensikt med dette programmet er å gjøre det daglige administrative arbeidet i logene enklere – og samtidig sørge for en profesjonell enhetlighet. Det blir derfor nå utarbeidet digitale maler for pc for oppsett av brevark, e-poster, interne notater osv. Br John-Kjell Hoset har ansvaret for dette. Hver loge vil få tilsendt en egen CD med sitt våpenskjold, frimurerkors og tilhørende typografisk navnetrekk samt den omtalte håndboken. Etter grundige vurderinger om man skulle legge opp til fortrykte brevark med våpenskjold eller ikke, anbefaler prosjektet nå at brev skal printes på nøytralt ark av tilstrekkelig god kvalitet. Dette forutsetter at logen, eller den som skal pro-

duisere brevet, har en fargeprinter av god kvalitet. IT-avdelingen sentralt vil komme med anbefalinger om nykjøp innenfor en rammeavtale som er inngått, og Informasjonsdirektoriet utreder muligheten for subsidiering. Det vil komme en ny standard for vinduskonvolutter i C5. Ordenens Overarkivar vil komme med bestillingsrutiner for dette. Brev som er skrevet i brevmalen kan alternativt sendes som elektronisk brev, som pdf-vedlegg til en e-post.

En frimurerisk ordliste, som nettopp er utarbeidet, og forklaringer på titler i Ordenen vil følge med CD-forsendelsen.

Planen er at programmet skal innføres fra slutten av 2010 og inn i 2011. Logene vil få tilsendt hjelpemidler for igangsetting og drift av programmet. Ordenens web, frimurer.no, vil også ha informasjon om programmet tilgjengelig fra slutten av året. Det vil bli tilgjengelig hjelp for generell bruk av designprogrammet, for assistanse til visuell utforming og IT-messig installering og bruk. Har du spørsmål allerede nå, kan du sende en e-post til sekretariatet til Ordenens Informasjonsdirektorium: dag.schilling@dnfo.no. ✝

Petter T. Moshus
 Ordenens designansvarlige
 Illustratør: Petter T. Moshus
 Illustrasjoner: Magne Benno Hopp